

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกชมรายการโทรทัศน์ กับฐานะทางสังคมมีติ สัมฤทธิผลทางการเรียนและสถานภาพของครอบครัว พร้อมทั้งเปรียบเทียบความสำคัญของตัวแปรอิสระดังกล่าวต่อรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่กำลังศึกษาอยู่ในประเภทวิชาพาณิชยกรรม ชั้นปีที่ 2 จากโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 97,415 คน ขยับนักเรียนจากโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 17,525 คน และจากโรงเรียนเอกชนจำนวน 79,890 คน ข้อมูลนี้ได้จากการสำรวจจำนวนโรงเรียน ห้องเรียนและจำนวนนักเรียนของกองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา กองงานวิทยาเขต วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประชากรนี้นำมาสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) โดยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรทั้งหมดจากตารางสำเร็จของยามาเน (Yamane 1970 : 886) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจากโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 395 คน และจากโรงเรียนเอกชนจำนวน 398 คน รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 793 คน หรือประมาณ 22 ห้องเรียน โดยประมาณว่าแต่ละห้องเรียนมีนักเรียนไม่เกิน 40 คน เพื่อทำการสอบถามความสัมพันธ์ภายในห้องเรียน เพื่อวิเคราะห์ทางสังคมมีติสุดท้ายคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และใช้ได้ทั้งสิ้นเพียง 589 ราย ซึ่งจะเป็นจำนวนของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ให้ให้นักเรียนเป็นผู้ตอบทั้งหมด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปกครองของนักเรียน แบบสอบถามการเลือกชมรายการโทรทัศน์ และแบบสอบถามความสัมพันธ์ภายในห้องเรียนเพื่อวิเคราะห์ทางสังคมมีติของนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เป็นชนิดเลือกตอบและเติมคำลงในช่องว่าง จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ชื่อผู้ตอบ อายุ เพศ เกรดเฉลี่ยและสถานที่อยู่ โทรศัพท์

~~X~~ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว เป็นแบบเติมคำลงในช่องว่าง และชนิดเลือกตอบ รวม 5 ข้อ เป็นการสอบถามถึงผู้ที่ เป็นหัวหน้าครอบครัว อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพของหัวหน้าครอบครัว และรายได้รวมของครอบครัว

แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาของหัวหน้าครอบครัว ประเมินออกเป็นคะแนนได้ โดยใช้จำนวนปีที่อยู่ในระบบการศึกษาสูงสุด (กรณีการ อักษรกุล 2515 : 26 - 27) สำหรับอาชีพ ใช้แบบการให้คะแนนมาตรฐานสากลของอาชีพต่าง ๆ ของไทรแมน (Treiman's Standard International Occupational Prestige Scale) ซึ่งแก้ไขสำหรับกรณีประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 175 - 178)

(P. 61) ~~X~~ ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเลือกชมรายการโทรทัศน์ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสำรวจความชอบชมรายการโทรทัศน์ เพื่อประเมินเป็นดัชนีความชอบ (A.I., Appreciation Index) ของกูคฮาร์ดท์ (Goodhardt, et al. 1979 : 98, 106, 109) เพื่อสำรวจความชอบชมรายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 ช่องในกรุงเทพมหานคร โดยให้นักเรียนเลือกตอบว่า ชอบมากที่สุด ชอบมาก ชอบพอสมควร ชอบน้อย และไม่ชอบในรายการโทรทัศน์ที่นักเรียนเคยชม ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มของรายการโทรทัศน์ของทั้ง 4 ช่องประจำเดือนมกราคม 2528 ออกเป็น 10 กลุ่ม ได้แก่ ข่าวและข่าวบริการสังคม สารคดี การศึกษา ศิลปะและดนตรี การ์ตูนและรายการสำหรับเด็ก ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ กีฬา ศาสนาและส่งเสริมศิลปกรรม และบันเทิง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความสัมพันธ์ภายในห้องเรียน เพื่อวัดฐานะทางสังคมมิติของนักเรียน ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสอบถามวัดสังคมมิติของควงเคื่อน ไชยคำ (2513)

✓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำกลับมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามสังคมมิติ ให้เวลา 30 นาที ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 1, 2 และ 3 ให้นำกลับไปทำที่บ้านได้ และนัดรับคืนตามวันและเวลาที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยติดตามส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่วันอังคารที่ 5 กุมภาพันธ์ 2528 จนรับคืนเสร็จสิ้นทั้งหมดเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2528

3. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วิธีการให้คะแนน

แบบสอบถามทั้ง 4 ตอน ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่ต้องประเมินออกเป็นคะแนน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละตอนของแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ อายุ เพศ เกรดเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2527 มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ เพศชายให้มีคะแนนเท่ากับ 1 และเพศหญิงเท่ากับ 2 ส่วนอายุและเกรดเฉลี่ยให้คะแนนตามอายุและเกรดเฉลี่ยจริงของนักเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครอบครัว วัดจากอายุ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้รวมของครอบครัว โดยระดับการศึกษาและอาชีพให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบวัดมาตรฐาน สำหรับอายุของผู้ปกครองให้ใช้อายุจริงของผู้ปกครอง และใช้รายได้รวมของทุกคนในครอบครัวที่มีรายได้เป็นคะแนนรายได้ของครอบครัว

ตอนที่ 3 การเลือกชมรายการโทรทัศน์ พิจารณาจากคะแนน เอ.ไอ กล่าวคือ กำหนดให้ตัวเลขทุกตัวมีคะแนนคือ ชอบมากที่สุดมีคะแนนเท่ากับ 5 ชอบมากเท่ากับ 4 ชอบพอสมควรเท่ากับ 3 ชอบน้อยเท่ากับ 2 และไม่ชอบมีคะแนนเท่ากับ 1 แล้วหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความชอบชมรายการในแต่ละประเภท นักเรียนได้คะแนน เอ.ไอ ของรายการโทรทัศน์ในประเภทใดสูงที่สุด ให้จัดนักเรียนอยู่ในกลุ่มรายการโทรทัศน์ประเภทนั้น คือตั้งแต่

1 ถึง 10 กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเพื่อวัดฐานะทางสังคมมิติ โดยให้นักเรียนแต่ละคนเลือกเพื่อนในห้องเรียนเดียวกัน ที่ชอบมากที่สุด 3 คนตามลำดับ นักเรียนคนใดได้รับการเลือกที่อันดับ 1 จะได้คะแนนเท่ากับ 3 ได้รับเลือกอยู่อันดับที่ 2 ได้คะแนนเท่ากับ 2 และได้คะแนนเท่ากับ 1 สำหรับนักเรียนที่ได้รับเลือกอยู่อันดับที่ 3 แล้วรวมคะแนนของแต่ละคน ทารด้วยจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ให้ออกเป็นคะแนนแสดงฐานะทางสังคมมิติของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ และลงรหัสเพื่อใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรียบร้อยแล้วมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Sciences Version-X) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ✓ 1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะการคูโทรศัพท์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
- ✓ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของตัวแปรอิสระของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทรายการโทรศัพท์ที่เลือกชม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ✓ 3. วิเคราะห์จำแนกกลุ่มนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรศัพท์ที่แตกต่างกันทั้ง 10 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) ทั้งแบบตรง (Direct method) และแบบมีขั้นตอน (Stepwise method)